

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑

การใช้บังคับกฎหมายครอบครัว

- | | |
|--|----|
| ๑. กฎหมายลักษณะผัวเมีย | ๑ |
| ๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ เดิม | ๔ |
| ๓. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ใหม่ | ๗ |
| ๔. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ที่แก้ไขในปี ๒๕๓๓ | ๘ |
| ๕. สถานะของครอบครัวตามกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ | ๙ |
| ๖. การใช้กฎหมายอิสลามเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกในสิ่งจังหวัดชายแดนภาคใต้ | ๑๘ |
| ๗. ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว | ๒๗ |

บทที่ ๒

การหมั้น

- | | |
|--|----|
| ๑. เงื่อนไขของการหมั้น | ๔๔ |
| ๒. แบบของสัญญาหมั้น | ๕๐ |
| ๓. ของหมั้น | ๕๔ |
| ๔. คู่สัญญาที่จะต้องรับผิดชอบตามสัญญาหมั้น | ๕๘ |
| ๕. สิ้นสุด | ๖๐ |
| ๖. วิธีการในการคืนของหมั้นหรือสินสอด | ๖๖ |
| ๗. ทรัพย์สินกองทุน | ๖๙ |
| ๘. ทรัพย์สินรับไหว้ | ๗๐ |
| ๙. เรือนหอ | ๗๑ |
| ๑๐. การผิดสัญญาหมั้นและค่าทดแทน | ๗๒ |
| ๑๑. การระงับสินไปแห่งสัญญาหมั้นและค่าทดแทน | ๘๗ |
| ๑๒. หลักเกณฑ์การคำนวณค่าทดแทนในเรื่องการหมั้นและอำนาจฟ้องเรียกค่าทดแทน | ๙๙ |

๑๓. อายุความ

๑๐๒

๑๔. สัญญาจ้างแม่สื่อเพื่อจัดให้มีการหมั้นหรือการสมรส

๑๐๕

บทที่ ๓

การสมรส

๑๐๗

๑. ความหมายของการสมรส

๑๐๗

๒. เงื่อนไขแห่งการสมรส

๑๑๓

๒.๑ ชายและหญิงต้องมีอายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์แล้วทั้งสองคน

๑๑๕

๒.๒ ชายหรือหญิงต้องไม่เป็นคนวิกลจริต หรือเป็นบุคคล
ซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

๑๑๘

๒.๓ ชายและหญิงมิได้เป็นญาติสืบสายโลหิตต่อกันหรือเป็น
พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา

๑๒๐

๒.๔ ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมจะสมรสกันไม่ได้

๑๒๒

๒.๕ ชายหรือหญิงมิได้เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่นอยู่

๑๒๓

๒.๖ ชายและหญิงยินยอมเป็นสามีภริยากัน

๑๒๖

๒.๗ หญิงหม้ายจะสมรสใหม่ได้ต่อเมื่อขาดจากการสมรสเดิม
แล้วไม่น้อยกว่า ๓๑๐ วัน

๑๓๐

๒.๘ ผู้เยาว์จะทำการสมรสได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของ
บิดามารดาหรือผู้ปกครอง

๑๓๒

๓. แบบแห่งการสมรส

๑๓๙

๔. การสมรสในต่างประเทศ

๑๔๔

๕. การสมรสในเหตุฉุกเฉิน

๑๔๘

บทที่ ๔

ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา

๑๕๑

๑. การอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาและช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกัน

๑๕๑

๒. การแยกกันอยู่ต่างหากเป็นการชั่วคราว

๑๕๘

๓. การเป็นผู้อุปการะหรือผู้พิทักษ์ของคู่สมรส

๑๖๖

๔.	การอุปการะเลี้ยงดูและกระทำการตามสมควรเพื่อให้คู่สมรสที่ วิกลจริตมีความปลอดภัย	๑๖๘
๕.	การซื้อสัตย์ในความรักต่อกัน	๑๗๐
๖.	การใช้ค่านำหน้านามและชื่อสกุลของหญิงมีสามี	๑๗๒
๗.	สัญชาติของสามีภริยา	๑๗๕
๘.	ภูมิลำเนาและสิทธิเบ็ดเตล็ดของสามีภริยา	๑๗๖
บทที่ ๕	ทรัพย์สินและหนี้สินระหว่างสามีภริยา	๑๘๑
๑.	สัญญาก่อนสมรสในเรื่องทรัพย์สิน	๑๘๑
๒.	สัญญาระหว่างสมรสในเรื่องทรัพย์สิน	๑๘๙
๓.	ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา	๑๙๗
๓.๑	สินส่วนตัว	๑๙๙
๓.๒	สินสมรส	๒๑๑
๓.๒.๑	ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส	๒๑๒
๓.๒.๒	ทรัพย์สินที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่าง สมรสโดยพินัยกรรมหรือการให้ที่ระบุว่าเป็นสินสมรส	๒๑๘
๓.๒.๓	ทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัว	๒๑๙
๓.๒.๔	สามีหรือภริยาของลงชื่อร่วมในสินสมรส	๒๒๓
๓.๒.๕	การจัดการสินสมรส	๒๒๘
๔.	ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน	๒๖๗
๕.	หนี้สินของสามีภริยา	๒๗๓
๕.๑	ความรับผิดชอบในหนี้สินของสามีภริยา	๒๗๔
๕.๒	หนี้ร่วมระหว่างสามีภริยา	๒๗๕
๕.๓	การเอาทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาไปชำระหนี้	๒๘๖
๕.๔	สามีหรือภริยาต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย	๒๙๒

	หน้า
๕.๕ การแยกสินสมรส	๒๔๓
๕.๖ การช่วยกันออกค่าใช้จ่ายในกรณีที่ไม่มีสินสมรสเหลืออยู่แล้ว	๒๔๘
บทที่ ๖ การสมรสที่เป็นโมฆะ	๒๔๙
๑. ขอบเขตของการสมรสที่เป็นโมฆะ	๒๔๙
๒. เหตุที่ทำให้การสมรสเป็นโมฆะ	๓๐๑
๓. การกล่าวอ้างว่าการสมรสใดเป็นโมฆะ	๓๐๗
๔. การแจ้งให้นายทะเบียนสมรสบันทึกความเป็นโมฆะของการสมรส	๓๑๕
๕. ผลของการสมรสที่เป็นโมฆะ	๓๑๕
บทที่ ๗ การสิ้นสุดแห่งการสมรส	๓๒๗
๑. การสมรสที่สิ้นสุดลงด้วยความตาย	๓๒๘
๒. การสมรสที่เป็นโมฆียะ	๓๓๑
๒.๑ เหตุที่ทำให้การสมรสเป็นโมฆียะ	๓๓๒
๒.๒ การร้องขอเพิกถอนการสมรสในกรณีที่ผู้มีสิทธิขอเพิกถอน เป็นคนวิกลจริต	๓๔๓
๒.๓ การให้สัตยาบันการสมรสที่เป็นโมฆียะ	๓๔๕
๒.๔ ผลของการเพิกถอนการสมรสที่เป็นโมฆียะ	๓๔๗
๓. การหย่า	๓๕๑
๓.๑ การหย่าโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย	๓๕๘
๓.๒ การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล	๓๖๖
๓.๒.๑ เหตุฟ้องหย่า	๓๖๘
๓.๒.๑.๑ สามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง ผู้อื่นจนภริยาหรือสามี เป็นชู้ หรือมีชู้ หรือร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจิน	๓๗๒
๓.๒.๑.๒ สามีหรือภริยาประพฤติชั่ว	๓๘๐

๓.๒.๑.๓ สามีหรือภริยาทำร้ายหรือทรมาน

ร่างกายหรือจิตใจ หรือหมิ่นประมาท

หรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรือ

บุพการีอีกฝ่ายหนึ่ง

๓๘๗

๓.๒.๑.๔ สามีหรือภริยาจงใจละทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่ง
ไปเกินหนึ่งปี

๓๘๗

๓.๒.๑.๕ สามีหรือภริยาต้องคำพิพากษาถึงที่สุด
ให้จำคุกและได้ถูกจำคุกเกินหนึ่งปี

๔๐๖

๓.๒.๑.๖ สามีและภริยาสมัครใจแยกกันอยู่ หรือ
แยกกันอยู่ตามคำสั่งของศาลเป็นเวลา
เกินสามปี

๔๐๘

๓.๒.๑.๗ สามีหรือภริยาถูกศาลสั่งให้เป็นคน
สาบสูญหรือไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่น
ที่อยู่เป็นเวลาเกินสามปี

๔๑๒

๓.๒.๑.๘ สามีหรือภริยาไม่ให้ความช่วยเหลือ
อุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่งตามสมควร
หรือทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็น
สามีหรือภริยากันอย่างร้ายแรง

๔๑๔

๓.๒.๑.๙ สามีหรือภริยาวิกลจริตตลอดมาเกิน
สามปี

๔๒๑

๓.๒.๑.๑๐ สามีหรือภริยาผิดค้นบนที่ทำให้ไว้เป็น
หนังสือในเรื่องความประพฤติ

๔๒๓

๓.๒.๑.๑๑ สามีหรือภริยาเป็นโรคติดต่อย่าง
ร้ายแรง

๔๒๖

๓.๒.๑.๑๒ สามีหรือภริยามีสภาพร่างกายทำให้ไม่

อาจร่วมประเวณีได้ตลอดกาล

๔๒๗

๓.๒.๒ ข้อยกเว้นในเหตุฟ้องหย่า

๔๒๙

๓.๒.๓ อายุความฟ้องหย่า

๔๓๘

๓.๒.๔ กรณีที่คู่สมรสเป็นคนวิกลจริตและมีเหตุหย่าเกิดขึ้น

๔๔๑

๓.๒.๕ การขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในระหว่าง

การพิจารณาคดีฟ้องหย่า

๔๔๔

๓.๓ ผลของการหย่า

๔๔๗

๓.๓.๑ การใช้อำนาจปกครองบุตรหลังการหย่า

๔๔๗

๓.๓.๒ การอุปการะเลี้ยงดูบุตรหลังการหย่า

๔๖๑

๓.๓.๓ การเรียกค่าทดแทน

๔๖๕

๓.๓.๔ การเรียกค่าเลี้ยงชีพ

๔๗๗

๓.๓.๕ การแบ่งทรัพย์สินของสามีภริยา

๔๙๑

๓.๓.๖ ความรับผิดชอบในหนี้สิน

๕๐๙

๓.๓.๗ อายุความสิทธิเรียกร้องระหว่างสามีภริยา

๕๑๑

บทที่ ๘ บิดามารดากับบุตร

๕๑๓

๑. การเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย

๕๑๓

๑.๑ เด็กที่เกิดระหว่างสมรส

๕๑๓

๑.๒ เด็กเกิดจากการสมรสที่เป็นโมฆะ

๕๑๖

๑.๓ เด็กเกิดจากการสมรสที่เป็นโมฆียะ

๕๒๑

๑.๔ เด็กเกิดจากหญิงหม้ายซึ่งทำการสมรสใหม่ในเวลาไม่เกิน

๓๑๐ วันนับแต่วันที่ขาดจากการสมรสเดิม

๕๒๑

๑.๕ เด็กเกิดจากหญิงที่มีได้สมรสกับชาย

๕๒๒

๒. การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร

๕๒๖

๓. การฟ้องคดีปฏิเสธความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ๕๓๖
๔. การทำให้บุตรที่เกิดนอกสมรสกลายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดา ๕๓๘
 - ๔.๑ บิดามารดาสมรสกันในภายหลัง ๕๔๑
 - ๔.๒ บิดาจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตร ๕๔๒
 - ๔.๓ การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ๕๕๕

บทที่ ๙

สิทธิและหน้าที่ระหว่างบิดามารดากับบุตร

๑. สิทธิของบุตรในชื่อสกุล ๕๕๑
๒. สิทธิของบุตรในสัญชาติไทยตามบิดาหรือมารดา ๕๕๓
๓. บุตรจะฟ้องบุพการีไม่ได้ ๕๕๕
๔. บุตรและบิดามารดามีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูกัน ๕๕๓
 - ๔.๑ บุตรมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา ๕๕๓
 - ๔.๒ บิดามารดามีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตร ๕๕๖
 - ๔.๓ การฟ้องคดีเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู ๖๐๑
๕. บุตรอยู่ใต้อำนาจปกครองของบิดามารดา ๖๐๔
 - ๕.๑ อำนาจปกครองอยู่กับบิดามารดา ๖๐๕
 - ๕.๒ สิทธิทั่วไปของผู้ใช้อำนาจปกครอง ๖๑๓
 - ๕.๓ ผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของบุตรโดยอำนาจของกฎหมาย ๖๒๖
 - ๕.๔ การจัดการทรัพย์สินของบุตร ๖๓๒
๖. การถอนอำนาจปกครอง ๖๖๖
 - ๖.๑ เหตุในการถอนอำนาจปกครอง ๖๖๖
 - ๖.๒ ผลของการถอนอำนาจปกครอง ๖๗๓
 - ๖.๓ การคืนอำนาจปกครอง ๖๗๖

	หน้า
บทที่ ๑๐ ผู้ปกครองและผู้อยู่ในปกครอง	๖๗๗
๑. เหตุและวิธีการตั้งผู้ปกครอง	๖๗๗
๒. คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้ปกครอง	๖๘๔
๓. จำนวนและการเริ่มต้นการเป็นผู้ปกครอง	๖๘๘
๔. สิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้ปกครองกับผู้อยู่ในปกครอง	๖๙๐
๕. การสิ้นสุดแห่งความปกครองและความเป็นผู้ปกครอง	๗๐๑
๖. ผู้อนุบาลที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใช้อำนาจปกครอง	๗๐๙
บทที่ ๑๑ บุตรบุญธรรม	๗๑๕
๑. คุณสมบัติของผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรม	๗๑๗
๒. เงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรม	๗๒๐
๒.๑ ความยินยอมในการรับบุตรบุญธรรม	๗๒๐
๒.๒ การเป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลเพียงคนเดียว	๗๓๑
๒.๓ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม	๗๓๒
๒.๔ การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม	๗๓๘
๓. ผลของการรับบุตรบุญธรรม	๗๔๓
๓.๑ บุตรบุญธรรมมีฐานะเช่นเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมาย ของผู้รับบุตรบุญธรรม	๗๔๓
๓.๒ ผู้รับบุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรบุญธรรม ในฐานะทายาทโดยธรรม	๗๔๗
๓.๓ ผู้รับบุตรบุญธรรมมีสิทธิเรียกร้องเอาทรัพย์สินที่ตนให้บุตร บุญธรรมคืนถ้าบุตรบุญธรรมถึงแก่ความตายไปก่อนตน	๗๔๗
๔. การเลิกรับบุตรบุญธรรม	๗๕๐
๔.๑ การตกลงเลิกรับบุตรบุญธรรมกันเอง	๗๕๐
๔.๒ การเลิกเมื่อผู้รับบุตรบุญธรรมสมรสกับบุตรบุญธรรม	๗๕๒
๔.๓ การฟ้องคดีเลิกการรับบุตรบุญธรรม	๗๕๔
๔.๔ ผลของการเลิกรับบุตรบุญธรรม	๗๖๑

บทที่ ๑๒

ค่าอุปการะเลี้ยงดู

๑. หลักเกณฑ์ในการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู
๒. วิธีการฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู
๓. การเปลี่ยนแปลงเพิกถอนคำสั่งเรื่องค่าอุปการะเลี้ยงดู
๔. วิธีการชำระค่าอุปการะเลี้ยงดู
๕. สิทธิที่จะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูจะสละหรือโอนไม่ได้
๖. การยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ
ในเรื่องค่าอุปการะเลี้ยงดู

บรรณานุกรม

หน้า

๗๖๓

๗๖๕

๗๗๒

๗๗๔

๗๗๗

๗๘๑

๗๘๔

๗๘๙